

9 oktober 2022 - doopdienst

WAAROM STAAN DIE STENEN DAAR?

Jozua 3 en 4

Als je helemaal niet met de kerk en de kerkelijke gebruiken bekend bent, moet een doopplechtigheid er best vreemd uitzien: de voorganger staat met de ouders om een soort zuil heen, met een ijzeren deksel. Het doopvont. Die zuil, dat doopvont, staat in de Ontmoetingskerk altijd voorin de kerk, maar altijd met het deksel dicht. Met de doop wordt het deksel eraf gehaald. Er is voor de doop water in gedaan. En wat kon men verder zien? Nu, ouders – feestelijk gekleed, blij, maar ook wel een beetje zenuwachtig – staan met hun kindje naast het doopvont. En vervolgens komen er ook allemaal kinderen van de gemeente bij staan. En na het dopen gaat zelfs heel de gemeente staan. Dat moet er voor een niet-kerkganger vreemd uitzien: waarom doen jullie dit? Waarom staan jullie daar?

Nou, dat is de vraag waar het in de preek over zal gaan. Want in Jozua 4 (vers 6) klonk bijna precies diezelfde vraag. Niet: 'waarom staan *jullie* daar?' Maar: 'waarom staan *die stenen* daar?' Ik denk dat die stenen uit het Bijbelverhaal die daar stonden ons kunnen uitleggen waarom wij zojuist hier met elkaar – kinderen, jongeren, volwassenen – tijdens de doop om het doopvont staan.

Waarom staan die stenen daar? Welke stenen? Even de geschiedenis naar voren halen: Jozua, de nieuwe leider van het volk Israël, had middenin de Jordaan 12 stenen geplaatst.

Als teken dat zij hier, ja, echt op *die* plek, hadden gelopen. Het volk Israël was namelijk midden door de Jordaan gelopen, zo hebben wij gelezen. God had Zijn volk droogvoets door de Jordaan laten trekken om hen in het door Hem beloofde Land te brengen. God had het water aan de ene kant als een dam stilgezet, terwijl aan de andere kant het water wegstroomde richting de Dode Zee. Zo ontstond er een pad voor het volk en ging het volk, achter de ark van God aan, door de Jordaan. Daarom plaatste Jozua in die Jordaan twaalf stenen als symbool van de twaalf stammen van Israël die door deze rivier waren gegaan. En omdat die stenen midden in de Jordaan vanwege het stromende waarschijnlijk de meeste tijd niet zichtbaar zouden zijn, werden ook twaalf stenen *aan de oever* van de Jordaan opgesteld. Stenen om het nooit meer te vergeten.

Nu, om dezelfde reden zijn Nore en Noëmie gedoopt. Ze hebben als een teken doopwater op hun voorhoofdjes gekregen. Maar omdat dat doopwater net zoals die twaalf stenen in de Jordaan ook niet zo lang zichtbaar zal blijven – het zal er inmiddels wel af zijn geveegd of zijn opgedroogd - daarom is hier in de kerk een

doopvont geplaatst. Als blijvend teken. Elke keer als hopelijk over een paar jaar Nore en Noëmie zelf hier naar binnen zullen lopen, zien ze het doopvont en worden zij eraan herinnerd. Maar ook als ze met hun ouders op vakantie of waar dan ook een ander kerkgebouw zouden binnenlopen, dan zien ze weer zo'n doopvont. Zodat zij nooit meer zouden vergeten. Wat niet vergeten? ... Zodat zij en wij nooit meer zullen vergeten dat wij kind van God, de hemelse Vader mogen zijn! ... Zodat zij en wij nooit meer zullen vergeten dat Jezus daarvoor alles heeft gegeven. Hij is helemaal onder gegaan in de doodsjordaan, verdronken in onze zonden en hopeloosheid, gestorven en begraven, om ons te redden, ons een nieuw bestaan te geven, een nieuw leven, leven als kind van de hemelse Vader. Dat doopvont herinnert ons aan het welkom thuis voor ons bij de hemelse Vader, aan de opofferende liefde van Jezus de Zoon en aan de Heilige Geest die dit geloof en deze vreugde in ons hart wil laten groeien en laten vlammen. In de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Twaalf stenen als gedenksteden. Een doopvont als een gedenkteken. Bedoeld om nooit te vergeten. Waarom nooit meer te vergeten? Ik zal nu vier redenen noemen waarom het belangrijk is om steeds weer terug te kijken naar de doop, naar wat Jezus voor ons heeft gedaan. De eerste reden vertel ik het meest uitgebreid. En de andere drie wat korter.

De eerste reden waarom dat gedenken en terugkijken met de doop zo belangrijk is, is: *om God te eren*. Je staat dus bij het doopvont niet allereerst voor jezelf. Maar ook niet voor je kindje. Wij gingen ook niet voor de doopouders staan. We zijn met elkaar allereerst gaan staan

voor God. Om God daarmee te eren.

Helemaal achteraan in Jozua 4 (het laatste vers, vers 24) staat over die twaalf stenen geschreven: '*opdat u de Heere, uw God, alle dagen vreest.*' Dat was voor het volk Israël de eerste reden om terug te kijken en te gedenken: om God daarmee te vrezen, te eren. En dat hebben ze de eeuwen door ook veel gedaan. Je ziet het bijvoorbeeld heel mooi in de psalmen hoe Israël daaraan vorm heeft gegeven. Psalm 66 bijvoorbeeld, psalm 78, psalm 105, psalm 106, zijn allemaal psalmen die vertellen hoe God Zijn volk heeft bevrijd uit Egypte, hoe God Zijn volk heeft geleid door de woestijn en ook door de Rode Zee droogvoets heeft geleid en hoe God onderweg geduld heeft gehad. Allemaal lange psalmen waarin het hele geschiedenisverhaal wordt gezongen, natuurlijk om het op deze manier te kunnen onthouden... maar vooral ook om God daarmee te eren: Gods Naam wordt met ere vermeld. Zijn daden worden bezongen. Met eerbied en dankbaarheid wordt de traditie van generatie op generatie overgedragen doordat vader en zoon, moeder en dochter samen met al die andere gelovigen de woorden uitzingen. Nu,

daarom hebben wij met elkaar rond het doopvont gestaan. We dopen niet thuis bij de ouders, hoewel dat misschien ook wel wat zou hebben. Nee, wij dopen *in het midden van de gemeente*. Met alle gemeenteleden erom heen. Wij staan allemaal zo mogelijk op. We staan om het doopvont heen, om te beloven dat wij samen met de ouders de kinderen bij het hartsgeheim van de gemeente zullen bewaren. Maar ook en vooral: om God te eren.

Dat is sowieso ook de reden waarom een gemeente elke zondag – doopdienst of niet – bij elkaar komt en in het nieuwe kerkelijke seizoen hopelijk ook nog op tal van andere momenten (kringen, catechisaties, clubs) elkaar zal ontmoeten: men komt als gemeente bij elkaar om samen God te eren door te gedenken, door terug te denken aan. Daar heb je elkaar namelijk bij nodig. Natuurlijk kan je ook thuis in de Bijbel lezen, of in de auto even een podcast over het geloof luisteren. (Moet je ook zeker doen, mooi!) Maar stel je voor dat bijvoorbeeld bij de hulding van Max Verstappen onlangs iedereen zou zeggen: 'nou, ik kijk thuis wel, ik denk wel even aan hem als ik de GP terugkijk.' Maar dat 'ik kijk thuis wel' heeft niets met eren te maken, het laat hooguit iets zien van dat je ook wel wat van racen houdt. Om iemand te eren moet je samenkomen, moet je even al je verschillen en verschillende voorkeuren aan de kant zetten en samen zingen, juichen, toeschouwer zijn. Nu heb ik persoonlijk niets met autoracen, maar u zult het voorbeeldje wel begrijpen denk ik: hoe kan je iemand beter eren dan door in Zijn bijzijn met elkaar verhalen te delen, Zijn daden te bezingen, samen uit eerbied voor Hem te gaan staan? Jij, u en ik zijn hier samen in de kerk om God te eren. Door samen terug te kijken, elke zondag weer. Door samen getuige te zijn van de doop. Door samen te zingen en de verhalen van God tot ons te nemen. Steeds maar weer. Met alle generaties. Met alle soorten karakters. En dat doe je met elkaar.

Gedenken, terugkijken om God te eren, want... wij hebben zoveel redenen om God te eren en groot te maken! Het volk Israël greep steeds tijdens haar feesten en andere samenkomsten terug op wat zij lang geleden had mogen ervaren: de uittocht, de bevrijding uit Egypte. Hoe God hen wonderlijk had geleid. Door de Rode Zee. Door de woestijn. En nu dus ook door de Jordaan. Al haar verhalen en ook veel van haar feesten gaan terug op deze gebeurtenissen: op Gods bevrijding. Want God is een God Die bevrijdt. Zo had God Zichzelf steeds weer laten zien. Nou, daar kunnen wij als christenen eigenlijk gewoon bij aansluiten, nu wij vanmorgen rond het doopvont stonden. Ook wij vierten hier onze bevrijding! Want jaren na de doortocht van het volk Israël door de Jordaan is nog iemand anders door die Jordaan gegaan. Nee, toen werd er geen pad vrijgemaakt. Deze Persoon ging kopje onder. Hij werd gedoopt. Als teken van Zijn aanstaande sterven en Zijn opstaan uit de dood. Daarom ging Hij kopje onder in diezelfde Jordaan en stond Hij weer op uit het water. Jezus Christus. Hij die voor ons die weg is gegaan. Die weg dwars door het lijden, de haat, de dood.. om ons te bevrijden van de zonde. Van het kwaad. Van de dood. Van alle machten die ons in hun greep houden. Hij is gekomen om ons te bevrijden. Dankzij Hem mogen wij leven van vergeving. Elke dag weer. Wij mogen leven

van genade. Wij hoeven niets bij God te verdienen, wij hoeven niet onszelf groot te houden, als kwetsbare kinderen mogen wij elke dag weer leven van de genade en liefde van de hemelse Vader. Wij mogen leven in de hoop. De hoop op Gods toekomst. De hoop van het nieuwe leven, ondanks dat alles in deze wereld vaak bij het oude blijft. Wij staan midden in de wereld, maar wij mogen weten dat onze identiteit hier niet hoeft te worden gemaakt of verdiend. Wij mogen *van Christus* zijn. En daarmee is alles over ons leven gezegd. Wij zijn vrij. Beveiligd. Geliefd. Aanvaard. Vastgehouden. En dat vierten wij met de doop. De kinderen krijgen een gedenkteken, een teken hiervan om nooit meer te vergeten. En hier midden in de kerk staat het doopvont. Het blijft er ook de volgende zondag staan. En ook die zondag daarop. Elke zondag dat wij hier zijn – hoe je je ook voelt en wat je ook van de dienst verwacht, wie er ook naast je zit en hoeveel of hoe weinig er ook in de kerk zijn – elke zondag kijken wij terug, zingen wij over de geschiedenissen, luisteren wij naar de verhalen en *eren wij op deze manier de God Die bevrijdt*.

Wij gedenken, kijken terug, dopen, allereerst om samen God daarmee te eren. Dat heb ik nu uitgebreid besproken. Nu nog wat korter drie andere redenen waarom het belangrijk is om te gedenken, bij het doopvont, maar ook elke zondag weer. Ik zie tenminste nog drie redenen waarom Jozua die gedenkstenen had geplaatst.

Ten eerste: het gedenken met elkaar als gemeente, het vierten, kan ons helpen om in het heden te staan en woorden te geven aan wat wij meemaken. Misschien klinkt dat nog wat vaag als ik het zo zeg, ik leg het uit: Misschien is het u ook opgevallen dat de doortocht door de Jordaan op dezelfde manier wordt beschreven als de doortocht door de Rode Zee. Nu zouden deze twee gebeurtenissen natuurlijk ook wel erg op elkaar hebben geleken - ook al is de Jordaan een heel stukje kleiner dan de Rode Zee – maar worden hier bij de beschrijving van de doortocht door de Jordaan soms precies dezelfde woorden gebruikt als bij de beschrijving van de doortocht door de Rode Zee. Hoe komt dat? Nu, ik denk hè dat de geschiedenis van de doortocht door de Rode Zee *de lens* is geweest waardoor men naar de doortocht door de Jordaan heeft gekeken en heeft beleefd. De geschiedenis van de uittocht uit Egypte en de doortocht door de Rode Zee was namelijk zo sterk in het collectieve geheugen van Israël gegrift. Ook toen men uit ballingschap kwam, ook dat werd als een uittocht uit Egypte beleefd en beschreven. Maar ook toen de profeten Elia en Elisa op een keer samen bij de Jordaan stonden, ook toen kwam die geschiedenis weer in gedachten en hielp het om de dingen te duiden. Nou, op dezelfde manier lees ik vaak bij mensen die naar het ziekenhuis gaan ook het verhaal over de tocht door de Jordaan. Als een lens waardoor zij naar wat zij nu beleven kunnen kijken. Ik heb het in de HWS ook regelmatig gedaan. Ik las dan over de doortocht door de Jordaan bij mensen die naar het ziekenhuis moesten en vertelde dan vaak zoiets als: 'u moet deze week ook door een soort Jordaan. Wij weten niet hoe diep de Jordaan voor u zal zijn, of de operatie mee zal vallen of niet, maar God heeft beloofd dat Hij u niet zal loslaten. Hij gaat voorop door de Jordaan, Hij gaat voor u uit en zal de weg begaanbaar maken.' Nou, dat bedoel ik. Het terugkijken, denken aan de doortocht door de Jordaan,

of denken aan je eigen doop, kan je helpen om aan de dingen die je meemaakt woorden te kunnen geven. Want ook u of jij zult bijvoorbeeld vast wel zo'n Jordaanmoment hebben gehad, of op dit moment meemaken: zo'n moment dat je ergens doorheen moet, maar je weet niet hoe. Het kan een verlieservaring zijn. Maar ook het examenjaar dat je bent ingegaan. Of je weg van ziekte, van revalidatie of van kuren volgen. Een Jordaanmoment, een weg die voor je ligt maar waar jij alleen maar golven ziet die niet door te komen zijn. Maar God gaat voor je uit, zo vertelt de geschiedenis van de Rode Zee. God maakt voor jou een pad, zo vertelt de geschiedenis van de Jordaan. God heeft jouw heil, jouw leven op het oog, zo vertelt de doop. Kijk maar terug. Zo terugkijken naar je doop, terugkijken naar Pasen, terugkijken naar Gods weg van redding de eeuwen door, helpt je om in het nu te staan. Om dieper naar de dingen te kijken, die je nu meemaakt, of die nu gebeuren. Heb je het jezelf wel eens afgevraagd: wat betekent mijn doop voor wat ik nu meemaak? Op welke manier zou God ook nu als een hemelse Vader bij mij zijn, zoals Hij bij mijn doop heeft beloofd? En hoe kan ik in deze fase van mijn leven Jezus volgen, zoals mijn leven volgens het doopformulier is bedoeld om Hem te volgen? En heb ik al iets van het werk van de Heilige Geest in mijn geloofsontwikkeling ontdekt, die Heilige Geest Die mij lang geleden bij de doop is beloofd? Kan ik het duiden?

Gedenken, vieren, terugkijken naar de doop... om in het heden te kunnen staan. Søren Kierkegaard, een 19e eeuwse Deense filosoof en theoloog, schreef eens de volgende diepe zin - ik zal het langzaam oplezen, want filosofische zinnen zijn niet zo makkelijk: *Het leven wordt voorwaarts geleefd en beleefd, maar het kan alleen achterwaarts worden begrepen.*

Als christen is het zo belangrijk - en ook: zo goed! - om steeds weer terug te kijken naar Jezus, onze Bevrijder, en wat Hij voor ons heeft gedaan. Om de stukjes van je leven nu te begrijpen. Of om ze in ieder geval te kunnen doormaken, doorleven. Om steeds te beseffen wat echt belangrijk is voor je leven. Wat heeft dit (vul maar een levenservaring van je in) nu te maken met Jezus, met dat ik ben gedoopt? Nou, dat is de lens, waardoor je heel je leven moet bekijken. *Mag* bekijken. Gedenken om in het heden te kunnen leven.

En – dat is het tweede wat hier gelijk op aansluit – het gedenken, het terugkijken op je doop, of op de doop van je kind of kinderen, geeft je ook hoop. Hoop! Want ik weet niet hoe u het ervaart, maar ik word soms een beetje somber van alles wat er gebeurt. In de wereld: wat ontstellend veel! In de maatschappij: zorgen die steeds groter en complexer worden. In de kerk soms. In je persoonlijke leven. We moeten als kerk niet gaan somberen en klagen over van alles en nog wat, maar toch: er gebeurt wel heel veel. Zoveel vormen van onrecht. Onoplosbare problemen. Dingen die gewoon niet mogen en toch gebeuren. Het volk Israël wist er alles van. Maar *in dat alles greep zij steeds op het verleden terug – Gods bevrijdende daden - om vooruit te kunnen kijken.*

Kijk daarom steeds terug naar Pasen om in het heden te kunnen staan en om voor de toekomst hoop te houden. Zo lief had God deze wereld, zo vertelt de Bijbel, dat God voor deze zieke wereld Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft. En deze wereld – deze wereld

waarin zo geweldig veel gebeurt - wacht Gods nieuwe toekomst en het laatste oordeel. God zal bevrijding schenken. Eindelijk recht. Echte vrijheid.

In de financiële wereld geldt: in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. Dat klopt. Maar in de kerk is het precies andersom: Pasen, Christus' overwinning biedt volledige garantie – allriskgarantie – voor de toekomst. Maar als je niet steeds terug zult kijken naar Pasen..., als je niet met je zoon of dochter bij die twaalf stenen of bij het doopvont zult stilstaan en aan hem of haar zult vertellen wat daar is gebeurd..., dan wordt het knap lastig om in je leven koers te houden en hoop te houden voor de toekomst.

En dan nog een laatste iets over dat gedenken. Ik ga daarvoor nog één keer terug naar die twaalf stenen. Stenen zijn bestand tegen de tand des tijds. Iemand merkte eens op – behoorlijk confronterend! - dat het kleine kiezelsteentje bij jou in de tuin je waarschijnlijk zal gaan overleven. Die twaalf stenen zullen er nog staan, als de oudere generatie zal zijn overleden en als nieuwe generaties zullen zijn geboren. Die stenen waren namelijk ook bedoeld voor de generaties die de doortocht door de Jordaan niet hebben meegemaakt. Waarom? Nu, God schenkt niet elke generatie op dezelfde manier wonderlijke bevrijding. Er zijn later generaties in Israël geweest die niets hebben meegemaakt van bevrijding, maar die er toch in bleven geloven, omdat zij gehoord hadden hoe God hun volk had bevrijd uit Egypte... en door de Rode Zee... en door de Jordaan.

Ik weet niet of jij op dit moment net zo duidelijk God aan het werk ziet in je leven, zoals Jozua en zijn volk dat toen hadden gezien bij de Jordaan. Grote kans van niet. En ik weet niet of God ook u zo voorspoedig zal helpen om die Jordaan die voor u ligt door te komen. En misschien hè, zal de jongste generatie van onze gemeente het gaan meemaken dat de kerk nog veel kleiner zal worden dan ze nu is. Ik weet het niet. Soms kan je leven zomaar voortkabbelen, of heel stormachtig verlopen en kan het heel erg lastig zijn om vol te houden in het geloof. Maar kijk daarom steeds weer terug naar je doop. Kijk naar dat doopvont midden voorin in de kerk. Ook als je soms niets van God merkt, of het geloof je niet lijkt te helpen. Kijk dan weer naar dat doopvont. En draag als ouders en als gemeente het verhaal aan de kinderen over. Het verhaal van die hemelse Vader, de geschiedenis van die liefdevolle Zoon van God, de belofte van die Heilige Geest. God Die de eeuwen doorgaat met Zijn bevrijdend werk, ook al is dat lang niet altijd voor ons zichtbaar. Blijf gedenken, vieren en vertellen. Totdat de bevrijding eens volledig werkelijkheid zal zijn en Gods Koninkrijk ten volle is gekomen als Jezus terugkomt.